

Sayı : B.07.0.GEP.0.02 - 610/25
Konu: Yazılı Soru Önergesi

06.07.2010* 0704

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İlgi: Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğünün 16/12/2009 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/106-173/17/4971 sayılı yazısı.

Kütahya Milletvekili Prof. Dr. Alim İŞİK'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği ve Sayın Başbakanımızın tarafımdan cevaplandırılmasını tensip ettiği 24/11/2009 tarihli yazılı soru önergesinde yer alan hususlara ilişkin değerlendirmelerimiz aşağıda yer almaktadır.

Kamu kurum ve kuruluşlarında 4857 sayılı İş Kanununa tabi olarak istihdam edilen işçilerin ücretleri iki yılda bir yapılan toplu iş sözleşmeleri ile belirlenmektedir. Buna göre, 7/7/2009 tarihinde imzalanan 2009 Yılı Kamu Toplu İş Sözleşmeleri Çerçeve Anlaşma Protokolü uyarınca, 2009 yılının birinci altı aylık dönemi için aylık brüt çıplak ücretleri 1.100 TL'nin altında olan işçilerin ücretlerine, 1.100 TL'sini geçmemek kaydıyla 60 TL seyyanen iyileştirme zammı yapılması ve ayrıca anılan dönem için tüm işçi ücretlerinin %3 oranında artırılması, 2009 yılının ikinci altı aylık dönemi için ise %5.5 oranında zam yapılması kararlaştırılmıştır. Böylece, 2009 yılında kümülatif bazda işçi ücretleri ortalama %8.9 oranında artırılmıştır. Tüketici fiyatları genel endeksindeki (TÜFE) değişim oranı ise 2009 yılında %6.53 oranında gerçekleşmiştir.

2010 yılının birinci ve ikinci altı aylık dönemlerinde işçi ücretlerine %2.5 oranında zam yapılması ve ayrıca, 2010 yılının birinci altı aylık döneminde gerçekleşen enflasyon oranının %2.5'i aşması halinde aşan kısmın tamamı ikinci yıl ikinci altı ay ücret zammı oranı olan %2.5'e ilave edilmesi, 2010 yılının ikinci altı aylık döneminde gerçekleşen enflasyon oranının aynı şekilde %2.5'i aşması halinde ise, aşan kısmın tamamı altı aylık dönemin son günü ücretlere yansıtılması öngörülmüştür. Bu itibarla, işçi ücretlerinde yapılacak artışlara ilişkin olarak herhangi bir mevzuat düzenlemesi yapılmasına ihtiyaç bulunmamaktadır.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine tabi olarak yaşlılık aylığı almakta olanlar (işçi emeklileri) ve aynı fıkranın (b) bendine tabi olarak yaşlılık aylığı almakta olanlar (Bağ-Kur emeklileri) ile aynı kapsamda dul ve yetim aylığı alanların aylık tutarlarının, 5510 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre 2010 yılı Ocak ve Temmuz ödeme dönemlerinden geçerli olmak üzere önceki altı aylık TÜFE değişim oranı kadar artırılması öngörülmüştür.

Ancak, 2010 yılı Ocak ödeme döneminde yaklaşık olarak 1.300 TL'nin altında aylık almakta olanlara TÜFE oranı yerine daha yüksek oranda artış yapılabilmesi amacıyla 28/1/2010 tarihli ve 5951 sayılı Kanunun 11 inci maddesi ile 2010 yılı Ocak ödeme döneminde söz konusu aylıkların 60 TL'den az olmamak üzere TÜFE oranında, 2010 yılı Temmuz ödeme döneminde ise, söz konusu aylıkların önceki altı aylık TÜFE oranı kadar artırılması yönünde düzenleme yapılmıştır. Böylelikle, 2010 yılı Ocak ödeme döneminde tüm aylıkların bir önceki altı aylık TÜFE oranı olan %4.62 oranında artırılması gerekirken, Hükümetimiz tarafından yapılan düzenlemeyle 2010 yılının ilk yarısı için emekli aylıkları %4.62 ila %20.4 oranında artırılarak emeklilerimize ek gelir sağlanmıştır.

Diğer taraftan, gelir vergisi oranlarının indirilmesi, vergi dilimlerinin dünya uygulamalarına paralel olarak azaltılarak, tüm kazançlar için tek bir tarife uygulamasına geçilmesi amacıyla gelir vergisi tarifelerinin üst dilimine ilişkin oran %45'ten önce %40'a, bilahare %35'e, aynı şekilde tarifelerin ilk dilimine ilişkin oranı da %20'den %15'e indirilmiştir. Böylece, tarifedeki dilim sayısı ve vergi oranlarında indirim yapmak suretiyle tekli tarife uygulamasına geçilerek yatırım ve istihdam oranının artırılması hedeflenmiştir.

Yapılan değişiklikler sonucunda, OECD ülkeleri içinde en üst dilimin vergi oranı bakımından Türkiye 2002 yılında en yüksek dokuzuncu ülke iken, 2009 yılı itibarıyla %35 oran ile onsekizinci sıraya gerilemiş bulunmaktadır. Ayrıca, ilk dilime uygulanan vergi oranı %15'e indirilmiş olduğundan, bu dilimde yer alan ücretlilerin gelirlerinde bir kayıp olmamıştır.

Bunun yanı sıra, 2008 yılı başından itibaren yürürlüğe giren ve başta OECD ülkeleri olmak üzere modern vergi kanunlarının çoğunda yer alan asgari geçim indirimi müessesesiyle, ücretlinin medeni ve ailevi durumunu esas alan ücret vergilemesi rejimine geçilmiş olup, asgari ücretin yarısından başlamak üzere ücretlerin önemli bir kısmı, bazı durumlarda ise tamamı vergi dışında tutulmuştur. Böylece, evli ve 4 çocuklu bir çalışan için asgari ücretin tamamı vergi dışında bırakılmış ve asgari geçim indirimi uygulaması ile birlikte ücretlilerin gelirlerinde reel olarak artış sağlanmıştır.

İşçi ve diğer ücretlilerin elde ettiği ücret gelirleri aynı vergi tarifesine göre vergilendirildiğinden, ücretliler arasında işçilerin ücret gelirlerinin diğer ücretlilere nazaran daha yüksek oranda vergilendirilmesi söz konusu değildir. Ancak, bazı ücret ödemeleri ilgili kanunlarda yer alan hükümler gereği gelir vergisinden istisna edilmiş bulunmakta olup, bunun neticesinde ücretlerin vergilendirilmesinde farklılıklar ortaya çıkabilmektedir.

15/5/2008 tarihinde kabul edilen 5763 sayılı Kanun ile 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu"nun 81 inci maddesinde yapılan değişiklikle de, sigorta primi işveren hissesinin 5 puanlık kısmına isabet eden tutarın Hazinece karşılanması hüküm altına alınmıştır.

Bütün bu uygulamalar neticesinde, evli ve 2 çocuklu bir çalışan için ortalama ücret üzerindeki toplam yük asgari geçim indirimi uygulaması öncesinde %42.7 iken 2009 yılında %36.2'ye, asgari ücret üzerindeki toplam yük ise %41'den 2009 yılında %29'a düşürülmüş olup, Türkiye, OECD ülkeleri arasında istihdam üzerindeki en yüksek vergi yükü sıralamasında 2007 yılında ikinci sırada yer almışken, 2009 yılı itibarıyla sekizinci sıraya gerilemiş bulunmaktadır.

Ekonomik ve sosyal politikalarla uyumlu, yatırımları ve istihdamı artıran, vergi yükünü düşürerek mükelleflerin vergiye gönüllü uyumunu teşvik eden, vergi güvenliğini güçlendirmek suretiyle kayıtlı ekonomiye geçişi hızlandıran, verginin tabana yayılması suretiyle vergi oranlarının düşürülmesine imkân sağlayan, vergilendirmede verimliliği esas alan adil bir gelir vergisi sistemi oluşturmak amacıyla Gelir Vergisi Kanununun yeniden yazımı çalışmaları da devam etmektedir.

Bilgilerini arz ederim.

Mehmet ŞİMŞEK
Maliye Bakanı